

Groen geloven is duurzaam doen!

***Handreikingen voor een duurzame levensstijl,
met de schepping als inspiratiebron.***



Marjolein Tiemens-Hulscher

Groen geloven, hoe doe je dat?

Groen geloven is duurzaam doen. Daarmee draag je bij aan een rechtvaardige samenleving, wereld en een Aarde die tot in eeuwigheid kan bloeien en vrucht dragen. Maar waar te beginnen? Of waar haal je de inspiratie vandaan om verdere stappen te ondernemen? In deze folder vind je concrete handreikingen hoe je groen geloven als individu of als geloofsgemeenschap in de praktijk kunt brengen. De 'tien geboden voor het milieu' zijn hierbij wegwijzers die je helpen de groene weg te vinden. Zoek je juist wat meer spirituele achtergrond of denkkaders, kijk dan eens op mijn website <https://groengeloven.com>.

*“Als wij ons innerlijk verbonden voelen met alles wat bestaat zullen soberheid en zorg spontaan ontstaan”
(Paus Franciscus in Laudato Si’)*

Enkele websites met inspirerende en nuttige informatie

www.groengeloven.com
www.timetoturn.nl
www.groenekerken.nl
www.duurzaamheidinactie.nl
www.tear.nl
www.scheppingvieren.nl
www.arocha.nl
www.michazondag.nl
www.kerkenmilieu.nl
www.godindesupermarkt.nl
www.energievoorkerken.nl
www.vastenactie.nl
www.laudato-si.nl

www.fairclimatefund.nl
www.voetafdruk.eu
www.dagvandeduurzaamheid.nl
www.oikocredit.nl
www.warmetruiendag.nl
www.wereldwaterdag.nl
www.werelddelen.nl
www.wereldvoedseldag.nl/
www.milieueentraal.nl
www.fairtradegemeenten.nl
www.duurzaamthuis.nl

December 2018

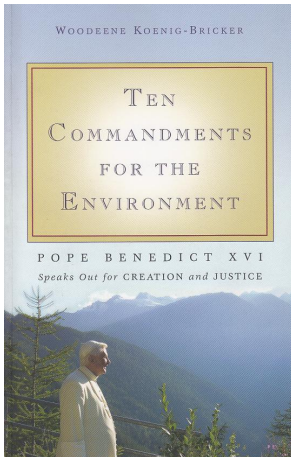
© GroenGeloven

Marjolein Tiemens-Hulscher

e-mail: groengeloven@kpnmail.nl

website: <https://groengeloven.com>

De tien geboden voor het milieu



Paus Benedictus XVI zei: “Groen zijn, is niet alleen zorg om het milieu, het is ook een morele en religieuze noodzaak.”

De tien geboden voor het milieu reflecteren de opvattingen en uitspraken van Paus Benedictus XVI. Ze sluiten aan bij de uitgangspunten van de sociale leer van de katholieke kerk.

1. Gebruiken, niet misbruiken

De mens is geschapen naar Gods beeld. Daarom moeten wij op een verantwoordelijke manier zorgen voor Gods schepping. Gods liefde zou hierbij het uitgangspunt moeten zijn. Dit eerste gebod gaat over de vraag: Welke plaats en rol heeft de mens in de schepping? Het antwoord op deze vraag bepaalt je grondhouding ten opzichte van hoe je omgaat met de schepping, met moeder Aarde, met natuur en milieu, met andere mensen.

Groene handreikingen

Denk eens na over de vragen of thema's:

- Relatie: God – mens – Aarde
- Wat betekent de verantwoordelijkheid voor de schepping voor ons als gelovigen?
- Wat betekent 'naar het beeld van God' voor ons?
- Hoe past goed rentmeesterschap of partnerschap hierin?
- Kom tot een innerlijke overtuiging dat je iets aan duurzaamheid wil doen.

2. Weinig minder dan een God, en 5. Gaia is God niet

De natuur mag niet worden gereduceerd tot een gebruiksobject dat gemanipuleerd en geëxploiteerd kan worden. Maar de natuur is geen heilige realiteit die boven menselijk ingrijpen staat. Menselijk ingrijpen is goed, zolang het de schepping en de natuurlijke orde respecteert. De grote vraag hierbij is: Waar ligt de grens van menselijk ingrijpen als je de natuurlijke orde wilt respecteren? Deze vraag is niet makkelijk te beantwoorden. Maar bij het boodschappen doen zou je de volgende vraag of vragen in je achterhoofd kunnen houden: In hoeverre mag sorteigen gedrag van dieren ingeperkt worden voor de productie van ons voedsel? Hoe zwaar wegen dierwelzijn, behoud van een vruchtbare bodem, behoud van tropisch oerwoud, behoud van biodiversiteit, behoud van schoon water en schone lucht voor jou bij het vullen van je winkelwagentje?

Groene handreikingen

- Koop minder vlees.
- Koop geen plofkip.
- Eet zoveel mogelijk biologisch en/of fairtrade voedsel.
- Eet zoveel mogelijk lokaal geproduceerd voedsel of uit eigen moestuin.
- Eet zoveel mogelijk groentes van het seizoen.
- Vermijd zoveel mogelijk genetisch gemodificeerde producten.
- Let op keurmerken bij papier, hout en vis.
- Koop ook eens duurzame kleding (gangbare katoenteelt vraagt om veel water en bestrijdingsmiddelen).
- Zorg voor een bloemenrijke tuin voor bijen, vlinders en andere insecten.

3. Eén voor allen en allen voor één

Als mensheid hebben we een gezamenlijke ecologische verantwoordelijkheid voor de Aarde. We hebben haar te leen van onze kinderen en kleinkinderen. Op dit moment overvragen we de draagkracht van de Aarde. We leven op te grote voet en lenen van de toekomst. Laten we zorgen dat die lening van onze kleinkinderen zo klein mogelijk blijft.



Groene handreikingen

- Bepaal uw persoonlijke voetafdruk en/of die van de geloofsgemeenschap en probeer die te verkleinen (www.duurzaamheidinactie.nl).
- Het eten van minder vlees en het maken van minder auto- en vliegkilometers dragen flink bij aan het verkleinen van je voetafdruk.
- Energiebesparing door goede isolatie, stookbeleid, spaarlampen, ledverlichting.
- Stap over op duurzame energie (zon of wind). Zonnepanelen op het eigen dak of dat van een ander (school bv), winddelen.
- Word een groene kerk en profiteer van een netwerk (www.groenekerken.nl/).
- Organiseer een workshop ecologische voetafdruk (www.groengeloven.com).
- Compenseer je CO₂ uitstoot (van alles, of van evenementen, vliegreizen) (www.fairclimatefund.nl).



4. Geen new brave world

'New brave world' is de titel van een roman van Aldous Huxley waarin hij een toekomstige wereld beschrijft die totaal door technologie en rationaliteit wordt beheerst. Dit vierde gebod wil zeggen dat we er daarmee niet komen. Bij het

oplossen van milieuproblemen maar ook bij productieprocessen in de industrie en landbouw gaan menselijke waardigheid en ethiek boven techniek. Onder menselijke waardigheid valt ook dat we ons niet alleen moeten verlaten op nieuwe technologische ontwikkelingen maar ook ons eigen gedrag moeten veranderen. Ook een 'schone' elektrische auto vraagt nog steeds veel ruimte en asfalt. En zolang de elektriciteit voor de auto niet schoon wordt opgewekt.....

Groene handreikingen

- Kijk naar de film 'Our daily bread'
- Koop, als je kunt, niet het goedkoopste voedsel. Dit kan per definitie niet duurzaam of menswaardig geproduceerd zijn.
- Maak weloverwogen gebruik van technieken, apparaten die je helpen (energie) te besparen als aanvulling op je eigen gedrag. Spaarlampen moeten geen excuus zijn om het licht te laten branden.
- Let bij de aanschaf van apparaten op of ze gerepareerd en hergebruikt kunnen worden (kringloop, cradle to cradle).

6. Vooruitgang tot welke prijs?

Vooruitgang wordt vaak gelijkgesteld aan economische groei. Oneindige economische groei is echter niet mogelijk zonder dat de negatieve effecten hiervan worden afgewenteld op het milieu, op de arme landen of de toekomstige generaties. Het lijkt erop dat we naar andere economische structuren moeten zoeken en vooruitgang op een andere manier moeten definiëren. Wat willen dat vooruitgang ons brengt? Als je hierover gaat nadenken blijken zingeving, algemeen welzijn voor al het leven op Aarde en gemeenschapsvorming een steeds belangrijkere rol te spelen.



Groene handreikingen

- Organiseer thema-avonden over zingeving. De adventsperiode en de vastenperiode zijn hier uitermate geschikt voor.
- Maak een mooi boekje met inspirerende teksten. Parochianen kunnen deze aandragen.
- Nodig Marjolein Tiemens-Hulscher uit om te vertellen over de tien geboden voor het milieu (www.groengeloven.com).
- Doe bankzaken met een groene bank, groene beleggingen, oikokrediet.
- Geniet van natuur en cultuur (wandelen, fietsen, concerten, musea).
- Schaf een museumjaarkaart aan of vraag er één cadeau.
- Organiseer een fietstocht langs plekken met duurzame initiatieven met aansluitend een gezamenlijke (biologische of fairtrade) maaltijd.
- Stel jezelf zo nu en dan de vraag: 'Hoeveel is genoeg?' of 'Heb ik dit echt nodig?' (zelfreflectie).

7. Stromen als een rivier

Willen we de wereldwijde armoede uit de wereld helpen dan zullen we ons moeten realiseren dat deze armoede niet losgezien kan worden van duurzaamheid. Het zijn de armen die het eerst en het meest te lijden hebben van de gevolgen van milieurampen en overconsumptie door het rijke Westen. In dit gebod wordt ons gevraagd vanuit solidariteit en gerechtigheid ervoor te zorgen dat de armen op een gelijkwaardige manier kunnen delen in de grondstoffen, voedsel, water en grond. Eerlijk delen betekent voor ons in het rijke Westen onder andere het voorkomen van verspilling.

Groene handreikingen

- Gebruik zoveel mogelijk fairtrade en/of biologische producten.
- Organiseer een vegetarische maaltijd met fairtrade, biologische en/of lokale producten. Zorg ervoor dat restjes mee gaan naar huis (niet weggooien!).
- Wees zuinig met water (spaarkranen, toilet met kleine stortbak, minder vaak en korter douchen, minder spullen en kleren kopen (kosten veel water)).
- Gooi geen voedsel weg. Doe de test op www.milieucentraal.nl. (Tip: doordacht inkopen, kook niet te veel, bewaar restjes en verwerk ze binnen een paar dagen in andere gerechten).
- Eet minder vlees (vlees is wereldwijd gezien een voedselverspiller).
- Organiseer een actie voor de voedselbank.
- Wees zuinig met papier (dubbelzijdig, 2 pagina's per pagina afdrukken, een aparte lade voor kladpapier (dat al eenzijdig bedrukt is) voor 'oefenprinten' of interne zaken, maak kladblaadjes van eenzijdig bedrukt papier) en gebruik kringlooppapier of gecertificeerd papier.
- Plak een Nee-nee of Nee-ja sticker op de brievenbus.
- Repareer spullen of kleding i.p.v. nieuw kopen. Denk ook aan de kringloopwinkel en tweedehands kleding en boeken.
- Geef tijdschriften door als je deze uit hebt.
- Geef eerlijk delen een plek in de liturgie. Biddag en dankdag voor het gewas, wereldwaterdag, wereldvoedseldag, duurzame dinsdag enz zijn mooie gelegenheden om duurzaamheid ter sprake te brengen. De rede van Seattle 'Hoe kun je de lucht bezitten' is hiervoor een goed aanknopingspunt (www.socialtrade.nl).



8. We zitten in hetzelfde schuitje

Iedereen heeft recht op een veilige en schone leefomgeving. Dit recht moet door wereldwijde samenwerking en internationale akkoorden beschermd worden. Maar we hebben helaas tot nu toe gezien dat er verre van eensgezindheid is op dit gebied. De belangen van landen, en multinationals zijn vaak te groot en ze hebben een enorm machtige lobby. Als burgers moeten we niet gaan zitten wachten op die akkoorden, maar ook hier onze eigen verantwoordelijkheid nemen. De al oude slogan “Denk mondiaal, handel lokaal” is nog steeds actueel.



Groene handreikingen

- Laat de auto zoveel mogelijk staan (oliewinning is zeer vervuילend voor het milieu en de leefomgeving van de plaatselijke bevolking) en kies voor lopen, fietsen of openbaarvervoer.
- Grijp de adventsperiode en/of vastenperiode aan om de auto helemaal te laten staan (autovasten: lever je sleutels in).
- Stap over op schone energie (minder milieuvervuiling en CO2-uitstoot).
- Eet zoveel mogelijk biologisch (geen bestrijdingsmiddelen in het milieu).
- Steun als kerk duurzame projecten die bijdragen aan een schone en veilige leefomgeving waar dan ook ter wereld.
- Koop ook eens ecologisch en/of faire kleding (uitbuiting en werken onder gevaarlijke omstandigheden komt veel voor in de kleding-industrie, bovendien worden er veel vervuילende chemicaliën gebruikt).
- Organiseer als geloofsgemeenschap een kledingruilbeurs of een modeshow van 'schone kleding' (www.modevoormorgen.nl).
- Let bij de aanschaf van elektronische apparatuur op fair (coltanwinning leidt tot veel geweld, er is nu een bijvoorbeeld een fairphone).
- Houd ook onze eigen leefomgeving schoon en gooi het afval in de prullenbak of neem het mee naar huis.
- Scheid het afval.
- Draag bij aan bewustwording.

9. Discipline is meer dan een woord

Milieubescherming vraagt om een verandering in levensstijl. Een levensstijl waarin niet het 'hebben' belangrijk is, maar het 'zijn'. Waar de nadruk ligt op waarden als waarheid, schoonheid, deugdzzaamheid en gemeenschap. Voor mij heeft deze manier van leven ook een verdieping gebracht in mijn geloof. Het is als het ware een zichzelf versterkend proces, een spiraal omhoog. Die ervaring gun ik iedereen en daar wil ik aan bijdragen. Ik zelf ervaar een duurzame levensstijl waarin je rekening houdt met de ander en met het milieu niet als consuminderen, maar als consumanderen. Niet minder, maar anders.

Bijvoorbeeld, niet meer elke dag vlees eten ervaar ik als een toename van de variatie op het wekelijkse menu met vegetarische gerechten. We gaan op de fiets op vakantie in plaats van met het vliegtuig of de auto en genieten daarvan met volle teugen. Het maakt ons vrij.



Groene handreikingen

Laat je verwonderen door de schoonheid van de schepping

- Zoek de verbinding tussen geloof en duurzaamheid en beleef die steeds weer opnieuw.
- Als je de verbinding tussen geloof, schepping en duurzaamheid verinnerlijkt dan is een duurzame levensstijl niet meer een kwestie van iets dat moet, maar van niet anders meer willen en kunnen.
- Ga consumanderen (Denk bewust na over alternatieven. Het hoeft niet altijd minder, maar het moet wel anders).
- Doorbreek oude patronen en vul ze in door nieuwe patronen die passen bij een duurzame levensstijl (Koop niet alles bij de supermarkt maar gun jezelf een fietstochtje naar de boerderij of boerenmarkt).

10. Alles is een gave

Milieuvraagstukken vragen om een spiritueel antwoord, geïnspireerd door het geloof dat de schepping een geschenk van God is. Paus Benedictus XVI zei eens tegen jongeren: “De schoonheid van alle schepselen is één van de wegen waarlangs wij Gods schoonheid werkelijk ervaren. Met het geschenk van de schepping openbaart God zijn liefde en goedheid aan ons. Dat vraagt van ons een liefdevolle omgang met de schepping, met de Aarde en alles wat erop groeit en leeft.” De dankbaarheid voor de schepping kunnen wij als gelovigen uiten door het goede voorbeeld te geven.



Groen geloven is duurzaam doen!